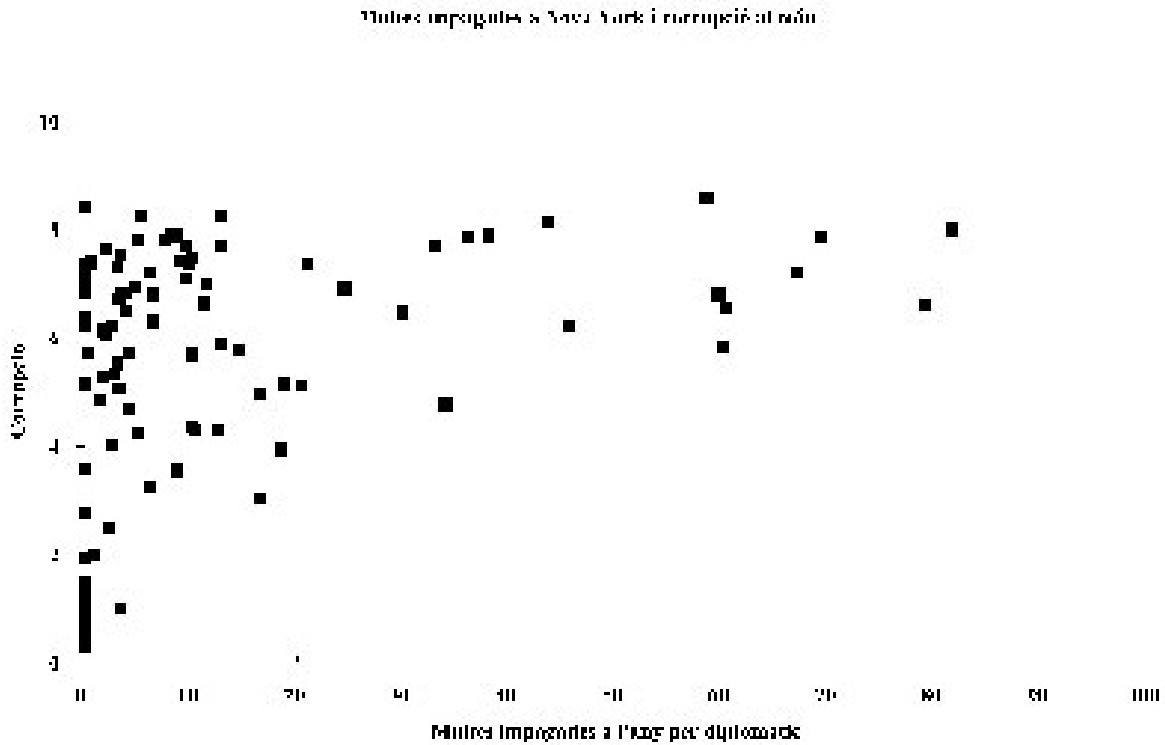

11/09/2008

Mesurant Espanya

A falta d'un reality show (perdó, d'un experiment) internacional, la cosa que més es deu assemblejar és la suma de cossos diplomàtics desplaçats en un país estranger.

És una cantarella constant, inesgotable. No cal tenir l'oïda gaire fina per sentir-la. Espanya està de moda. El projecte espanyol té prestigi. Madrid ven (i molt). Catalunya va de baixa. El català està a punt de convertir-se en una llengua provinciana i inútil. L'atractiu i la capacitat integradora del nostre país han caigut sota mínims. Ara fa una pila d'anys que llegeixo frases similars als diaris. No deu faltar gaire perquè m'emboliquin el peix fresc de cada dia en un d'aquests titulars. Primer els va inventar la gauche divine – amb aquella subtilitat tossuda de la Catalunya oberta i la Catalunya tancada. I ara han passat a ser compartits per tota mena de catalanistes alarmadíssims que, mancats de la bandera noucentista, han decidit imaginar Catalunya com una pobra tribu rodejada de legions romanes poderoses (amb l'única diferència que no comptem encara amb cap Astèrix amb cara i ulls).

Però, és aquest mantra (anti-tibetà) cert? O és que a força de repetir-lo, com allò de la pluja fina, ens ho acabarem creient? Reconec que Espanya ha fet una transició democràtica (ni que sigui amb cent anys o més de retard) modèlica. El problema és que no sabem si el mèrit és dels espanyols de peu o de la influència i de les decisions de multinacionals americanes i fundacions socialdemòcrates alemanys. I, sí, accepto també que Espanya ha guanyat moltes medalles olímpiques a la Xina. Però Cuba en va obtenir més i no conec cap català que hagi demanat la integració de Catalunya en aquella trista illa caribenya. I, certament, l'espanyol serveix per obrir agències bancàries i tirar línies telefòniques a Llatinoamèrica: un fet que a mi em sona més a herència postimperial que a prova de cap mena de virtut negociadora o esforç imaginatiu innats i envejables.

En tot cas, l'únic que jo demano (i que els demano que demanin als seus opinadors habituals) són proves. Espanya va sortir fa temps de la crisi de Cuba (i del rosari de guerres i sotraguades lamentables que la van precedir i que la van seguir) i, xino-xano, s'ha convertit, ajudada pel seu sol i la seva geografia, en un país d'una certa europeïtat. Però, rima Espanya realment amb xauxa? Pot ser el seu projecte nacional tan engrescador quan és ara mateix l'Estat europeu capdavanter en atur i en consum de droga o quan la seva renda per càpita no ha crescut mai per sobre del 80 percent de la renda europea mitja en els darrers trenta anys?

Evidentment mesurar Espanya (o qualsevol altra entitat territorial) no és gens fàcil – i mesurar-la comparant-la amb altres països és encara més complicat. Encara recordo el dia en què un col·lega d'esquerres d'aquells de tota la vida em va plantar davant dels nassos la revista "The Economist" amb un índex de vida que posava Espanya entre els millors llocs del món per viure. Al resultat hi havia truc, per suposat: el clima i el baix nivell de divorcis (una cosa ara per ara ja superada) compensaven amb escreix tots els altres elements diguem-ne mediocres (per no fer servir la paraula deficients) de l'Estat espanyol. Com comprendran, em vaig posar a riure.

Però, anem al gra. Per mesurar el projecte espanyol i, al capdavant, per mesurar el seu material humà (els espanyols), hauríem de fer alguna mena d'experiment. Caldria posar-los tots junts amb gent d'altres països, en una situació idèntica, acarats amb els mateixos problemes, dotats de les mateixes eines, i aleshores observar-los i prendre notes fins a determinar el seu tremp físic i espiritual. En definitiva, caldria fer una mena de reality show televisiu com ara "Survivors" (o, en la versió patentada a Espanya, "Supervivientes") amb grups de concursants de tots els estats del món.

A falta d'un reality show (perdó, d'un experiment) internacional, la cosa que més es deu assemblar és la suma de cossos diplomàtics desplaçats en un país estranger. I aquí vénen les dades que he trobat, recollides per dos economistes americans jovenets i publicades ara farà un parell d'anys. Poc abans dels atacs a la torres bessones, a les Nacions Unides de Nova York treballaven gairebé 1.700 diplomàtics procedents de 146 països. I com la resta dels manhattanins compartien (i comparteixen) un problema similar: aparcar. Però, gràcies a la seva immunitat diplomàtica completa, no patien cap de les angúnies que ens assetgen als simples mortals: simplement perquè tenien la certesa absoluta de què no havien de pagar cap multa si aparcaven illegalment.

No cal dir que els diplomàtics estrangers de Nacions Unides són éssers de carn i ossos com tots nosaltres i que, tot i estar compromesos amb la pau i la solidaritat internacionals, no van deixar d'explotar aquest petit avantatge professional. Així, per exemple, en els últims cinc anys abans que la ciutat de Nova York canviés les regles de joc i aconseguís de cobrar-los les multes (el novembre de 2002), el cos diplomàtic estranger a Manhattan va acumular 150.000 multes impagades per un total d'uns 12,5 milions d'euros. Es a dir, unes 15 multes per valor total de 1.500 euros per diplomàtic cada any. Una quantitat considerable.

Curiosament, malgrat treballar al mateix lloc, malgrat competir pels mateixos forats al carrer i malgrat tenir les mateixes regles de joc (o, millor dit, malgrat no tenir-ne cap), el nombre d'infraccions comeses per diplomàtic va variar enormement. Alguns països van seguir un comportament lamentable: els egipcis van acumular 139 multes impagades per cap cada any, els marroquins unes 60 i els serbis unes 38. A l'altre extrem, hi trobem diplomàtics sense cap multa en cinc anys: japonesos, irlandesos, canadencs o danesos per citar alguns casos. I el cos diplomàtic espanyol? Amb 12.7 multes impagades a l'any per cap, es va situar en la posició número 52 en el rànking mundial d'espavilats i el sisè en el rànking europeu (incloent-hi Rússia, Túrquia i els països del Caucas). Déu-n'hi-do. Certament lluny de l'abús d'alguns països. Però no gaire aprop del model cívic que es practica "nord enllà" en democràcies mitjanament raonables.

Evidentment, em diran, val la pena viure una vida tibada i trista, amb la rigidesa puritana que ens mena a veure pel·lícules d'Ingmar Bergman i a no poder aparcar mai en doble filera o a fer córrer la nostra adorable moto per una vorera animada per excrements d'animalons igualment adorables? No és millor fruir del sol, del vi escumejant i d'una anar tirant plena alegria?

Potser sí. Potser no. Perquè ser un país d'espavilats té costos. Com mostra el gràfic que acompanya aquest article, els països amb cossos diplomàtics menys cívics (les multes impagades apareixen a l'eix horitzontal) són també els que tenen més corrupció a casa (d'acord amb índexos internacionals que reproduceixo a l'eix vertical). I, jo em pregunto, qui vol viure (amb tot el que viure comporta) a Sicília tot l'any? On és l'atractiu del model "made in Spain"? M'ho volen tornar a explicar, per favor? Posats a fer, no preferirien plantar les arrels i criar fills en una nova Suïssa?

Tanco la paradeta acceptant que, amb les dades a la mà, no sabem com és Catalunya. Com Espanya? Millor? Pitjor? No ho sé. Però tinc un remei. Fem-nos independents, enviem un grapat de catalans a Nova York amb immunitat diplomàtica completa i aleshores podrem contestar la pregunta i sabrem si realment valia la pena viure a Catalunya o no.